

UZMAN ERBAŞ KANUNU⁽¹⁾

Kanun Numarası : 3269
Kabul Tarihi : 18/3/1986
Yayımlandığı R. Gazete : Tarih : 25/3/1986
Yayımlandığı Düstur : Tertip: 5 Cilt: 25

Sayı : 19058
Sayfa : 154

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 - Bu Kanunun amacı, Türk Silahlı Kuvvetlerinin erbaş kadrolarında devamlılık arz eden teknik ve kritik görevlerde, yetişmiş personel ihtiyacını karşılamak maksadıyla istihdam edilecek uzman onbaşı ve uzman çavuşların temini, hizmet şartları görev ve hakları, yükümlülükleri, astsubay sınıfına geçirilmeleri ile ilgili esas ve usulleri düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2 - Bu Kanun Türk Silahlı Kuvvetleri erbaş kadrolarında istihdam edilecek uzman erbaşlarla, bunları istihdam edecek ve bunların istihdamı ile ilgili birlik, kurum ve kuruluşları kapsar.

Tanımlar

Madde 3- (**Değişik:10.2.2004-5085/1 md.**) Bu Kanunda geçen deyimlerden;

a) Uzman Çavuş: En az lise veya dengi okul mezunu çavuşlar veya en az ilköğretim okulu mezunu olup, muvazaflık hizmetini çavuş rütbesi ile tamamlayanlardan, muvazaflık hizmetini müteakip Türk Silahlı Kuvvetlerinin devamlılık arz eden teknik ve kritik görev yerlerinde veya çavuş kadro görev yerlerinde, bu Kanun esaslarına göre istihdam edilenler ile yönetmelikte belirtilen esaslara göre uzman onbaşılıktan uzman çavuşluğa geçirilenleri,

b) Uzman Onbaşı: En az ilköğretim okulu veya dengi okul mezunu olup, muvazaflık hizmetini müteakip, Türk Silahlı Kuvvetlerinin devamlılık arz eden teknik ve kritik uzmanlık görev yerlerinde istihdam edilenleri,

c) Uzman Erbaş: Bu Kanun hükümlerine göre istihdam edilen uzman çavuş ve uzman onbaşılı, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Alınma, Hizmet Süresi, Hizmet Şartları ve Görev

Göreve alınma

Madde 4- (**Değişik:10.2.2004-5085/2 md.**) Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından hazırlanan ve Genelkurmay Başkanlığınca onaylanan veya uygun bulunan uzman onbaşı ve uzman çavuş kadrolarına göre, her yıl alınacak uzman erbaşlarla ilgili kadro görev yerleri, anılan komutanlıklar tarafından yayımlanarak duyurulur. İstekli olan ve yönetmelikle belirtilen niteliklere sahip, muvazaflık hizmetini yapmakta olan çavuş, onbaşı ve erler ile bunlardan terhislerinin üzerinden üç yıldan fazla süre geçmemiş olanlar, yirmialtı yaşından gün almamış olmak şartıyla istenilen belgelerle müracaat ederler. Uygun görülenler yönetmelikle belirtilen esaslara göre çalıştırılırlar.

Hizmet Süresi

Madde 5- (**Değişik:10.2.2004-5085/3 md.**) Uzman erbaşlar; iki yıldan az, beş yıldan fazla olmamak şartıyla sözleşme yaparak göreve başlar ve Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı ile ilgilendirilirler. Bunlardan; istihdam edildikleri kadronun görev özelliklerine göre sınıf ve branşları ile ilgili sağlık nitelikleri uygun olanların müteakip sözleşmeleri, bir yıldan az, beş yıldan fazla olmamak şartıyla azamî kırkbeş yaşına girdikleri yıla kadar uzatılabilir.

Bu yaş sınırının beş yıl fazlası uzman erbaşların askerlik çağı sonudur. Barışta ve seferde bu süreye kadar yedeğe ayrılmış uzman erbaşlar yaşı en genç olanlardan başlamak üzere hizmete çağrılabilirler.

Hizmet şartları ve yedeklik dönemi

Madde 6- (**Madde Başlığıyla Birlikte Değişik:10.2.2004-5085/4 md.**) Uzman erbaşlar, onbaşı ve çavuş rütbesini taşıyan asker kişi sayılırlar. Muvazaflık hizmetinde ve yedeklik döneminde iken

hizmete çağrıldıklarında er ve emsal rütbedeki erbaşların üstü olup; disiplin ve cezaî müeyyideler ile yargılama usulü bakımından er ve erbaşların tâbi olduğu hükümlere tâbi olurlar. Askerî öğrenciler ile astlık üstlük münasebetleri yoktur. Uzman erbaşlar hakkında rütbenin geri alınması fer'i cezası uygulanmaz.

Hizmete çağrılan yedeğe ayrılmış uzman erbaşlara muvazzaf emsalleri gibi özlük hakları verilir.

Terhis kaydı, yedeklik yoklaması, hizmete celp, eğitim ve tatbikat gibi yedeklik dönemine ilişkin olarak bu Kanunda düzenlenmeyen hususlarda 21.6.1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

Görev

Madde 7 - Uzman erbaşlar istihdam edildikleri kadro görevleri ile beraber Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununda erbaşlar için belirtilen görevleri de yaparlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Haklar, Terfi ve Yükümlülükler, Başarı Gösteremeyenler Hakkında Yapılacak İşlem

Uzman erbaşların giyecek, bakım ve barınmaları

Madde 8 - Uzman erbaşların giyecek, bakım ve barınmaları er ve erbaşlar gibi Devlet tarafından sağlanır. Uzman erbaşların giyim, kuşam istihkakları ilgili bakanlık-larca düzenlenecek istihkak ve tahsis listelerinde gösterilir.

Derece yükselmesi, kademe ilerlemesi ve uzman onbaşılıktan uzman çavuşluğa terfi

Madde 9- (**Madde Başlığıyla Birlikte Değişik:10.2.2004-5085/5 md.**) Uzman erbaşların;

a) Kademe ilerlemesi yapılabilmesi için;

- 1) Bulunduğu kademede en az bir yıl çalışmış olması,
- 2) O yıl içinde olumlu sicil almış olması,
- 3) Bulunduğu derecede ilerleyebileceği bir kademenin bulunması,

b) Derece yükselmesi yapılabilmesi için;

- 1) Derecesi içinde en az üç yıl ve bu derecenin üçüncü kademesinde bir yıl çalışmış olması,
- 2) Bulunduğu derecenin her kademesinde olumlu sicil alması,
- 3) Yükselmebileceği bir üst derecenin bulunması,

Şarttır.

En az bir yıl hizmet ettikten sonra görevde başarılı olan uzman onbaşılar, yürürlüğe konulacak yönetmelikte belirtilecek esaslara göre uzman çavuşluğa terfi ettirililer.

Tedavi

Madde 10- (**Değişik Birinci Fıkra:11.6.2008-5768/4 md.**) Uzman erbaşlar ve bunların bakmakla yükümlü olduğu aile fertlerinin tüm sağlık işlemleri hakkında, 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu hükümleri uygulanır. Ancak, uzman erbaşların hava değişimi ve istirahat süresinin toplamı, tedavi süresi hariç olmak üzere istirahat ve hava değişiminin başladığı tarihten geriye doğru son bir yıl içerisinde üç ayı geçemez. Sürenin hesaplanmasına en son alınan hava değişimi ve istirahat süresi dahil edilir. Hava değişimi ve istirahat süresi üç ayı geçenlerin Türk Silahlı Kuvvetleri ile ilişkileri kesilir. Bunlardan barışta ve savaşta görev esnasında veya görev dışında görevlerinden dolayı bir saldırıya veya kazaya uğrayan veya bir meslek hastalığına yakalananların, iyileşinceye kadar ilişkileri kesilmez, izinli sayılırlar. Sıhî arızası devam edenler ve kendisinden istifade edilemeyeceği anlaşılanlar hakkında 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu hükümleri uygulanır.

Uzman erbaş emeklileri ile harp malûllüğü, vazife malûllüğü veya adî malûllük aylığı bağlanarak Türk Silahlı Kuvvetlerinden ayrılan uzman erbaşlar, bunların bakmakla yükümlü olduğu aile fertleri ile harp ve vazife malûllüğünü gerektiren nedenlerden dolayı vefat edenlerin maaşa müstahak dul ve yetimleri, 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 66 ncı maddesinin (a) ve (b) fıkraları ile 67 nci ve 70 inci maddeleri hükümlerinden aynen istifade ederler.

Uzman erbaşlardan;

a) Kendi kusurları olmaksızın idare tarafından sözleşmeleri yenilenmeyenler ile sözleşme süresi içinde vefat, bir yıl içerisinde Kanunda belirtilen süreden daha fazla hava değişimi süresini geçirme, bulunduğu kadronun kaldırılması, istihdam edildiği kadronun sağlık niteliğini kaybetme nedenleriyle sözleşmeleri sona erenler ve bunların bakmakla yükümlü oldukları aile fertlerinin, Türk Silahlı Kuvvetlerinde uzman erbaş olarak hizmet edilen süre kadar ve on yılı geçmemek üzere,

b) Sözleşme süresi sonunda kendi istekleriyle sözleşmeleri yenilenmeyenler ile istihdam edildiği kuvvetinin değiştirilmesi yahut sınıfının kaldırılması sebebiyle kendi istekleri üzerine sözleşmesi

feshedilenler ve bunların bakmakla yükümlü oldukları aile fertlerinin ise Türk Silâhlı Kuvvetlerinde uzman erbaş olarak hizmet edilen sürenin yarısı kadar ve beş yılı geçmemek üzere,

(Değişik Paragraf:11.6.2008-5768/4 md.) Muayene ve tedavi hizmetleri asker hastanelerinde, asker hastanelerinin bulunmadığı garnizonlarda ise garnizon komutanlıklarından sevk alınmak şartıyla kamu sağlık kuruluşlarında ücretsiz olarak verilmeye devam edilir. Bunların sağlık giderleri Millî Savunma Bakanlığı veya İçişleri Bakanlığı bütçesinden karşılanır. Ancak, kamu kurum ve kuruluşlarının ve sosyal güvenlik kurumlarının sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkı doğanlar, bu hakları mevcut olduğu sürece bu maddeye göre sağlanan sağlık hizmetlerinden ve asker hastanelerinden yararlanamazlar.

(Ek:11.6.2008-5768/4 md.) Görevde iken işledikleri ve 12 nci maddenin dördüncü fıkrasının (b), (c), (ç) ve (d) bentlerinde belirtilen hususlar nedeniyle haklarında dava açılan ancak, yargılama sırasında sözleşme süresinin bitmesi nedeniyle kendi istekleri ile ayrılan uzman erbaşlardan, yargılama sonucunda anılan bentlerde belirtilen şekillerde mahkûm olanlar ile bunların bakmakla yükümlü oldukları aile fertlerinin, karar kesinleşme tarihinden itibaren asker hastanelerinden veya kamu sağlık kuruluşlarından ücretsiz yararlanmalarına son verilir.

(Değişik:11.6.2008-5768/4 md.) Sözleşmeleri sağlık nedeniyle sona erenlerden; sözleşmelerinin sona ermesine neden olan sıhî arızalarının tedavisine devam edilenlere, sözleşme sona erme tarihinden başlamak şartıyla on iki ayı geçmemek üzere tedavi süresince, görevdeki emsallerinin almış oldukları net maaşların (27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 28 inci maddesinde belirtilen ek tazminatlar ile 14/7/1964 tarihli ve 500 sayılı Kanuna göre ödenen tazminat ve yabancı dil tazminatı hariç) 2/3'ü her ay sağlık yardımı olarak kurumlarınca ödenir. Bu ödemedden hiçbir kesinti yapılmaz. Ödemeye ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir. Ancak, sözleşme sona erme tarihinden itibaren on iki ay içerisinde sözleşmenin sona ermesine neden olan sıhî arızasından dolayı, 5434 sayılı Kanuna göre malûllük aylığına hak kazananlara, hak kazandıkları tarihten itibaren söz konusu yardım kesilir.

İzin

Madde 11 - Her uzman erbaşın yılda yol hariç bir ay (30 gün) izin hakkı vardır. İzinler Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Yönetmeliği esaslarına göre düzenlenir.

Uzman erbaşlara yıllık izinleri dışında, ayrıca 1111 sayılı Kanunun 78 inci maddesinde belirtilen esaslara göre izin verilir. Verilen bu izinler yıllık izinden sayılmaz.

Başarı gösteremeyenler ve ceza alanlar

Madde 12- **(Değişik:10.2.2004-5085/7 md.)** Sözleşmenin imzalanmasından sonra ilk beş aylık intibak dönemi içerisinde göreve intibak edemeyenler ile ayrılmak isteyenlerin sözleşmeleri feshedilerek, Türk Silâhlı Kuvvetleri ile ilişkileri kesilir. Peşin olarak ödenen aylık ve aylık ile birlikte ödenen diğer tüm özlük haklarının çalışılmayan günlere ait kısmı geri alınır.

Görevde başarısız olanlarla, atandıkları kadro görev yerleri ile ilgili olarak üç ay ve daha uzun süreli bir kurs veya eğitime gönderilenlerden kurs veya eğitimde başarısız olan veya kendilerinden istifade edilemeyeceği anlaşılan uzman erbaşların, barışta sözleşme sürelerine bakılmaksızın Türk Silâhlı Kuvvetleri ile ilişkileri kesilir. Bunlar, yedekte er kaynağına alınırlar.

Görevde başarısız olma, intibak edememe ve kendilerinden istifade edilememe hâlleri ve bunlara yapılacak işlemler, çıkarılacak yönetmelikte düzenlenir.

Ayrıca;

- a) Almış oldukları sicile göre kademe ilerlemesi yapamayanların,
- b) Verilen ceza, tecil edilse veya para cezasına çevrilse dahi;

1) Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlar ile basit ve nitelikli zimmet, irtikâp, iftira, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, yalan yere tanıklık, yalan yere yemin, cürüm tasnî, ırza geçmek, sarkıntılık, kız, kadın veya erkek kaçırmak, fuşşiyata tahrik, gayri tabîi mukarenet, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı veya şeref ve haysiyeti kırıcı suçlar ile istimal ve istihlâk kaçakçılığı hariç kaçakçılık, resmî ihale ve alım ve satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma, firar, amir veya üste fiilen taarruz, emre itaatsizlikte ısrar, üste hakaret, mukavemet, fesat, isyan suçlarından dolayı mahkûm olanların,

2) Askerî Ceza Kanununun 148 inci maddesinde yazılı suçlardan mahkûm olanların,

c) Taksirli suçlar hariç olmak üzere diğer suçlardan adlî veya askerî mahkemeler tarafından otuz günden daha fazla süreli hürriyeti bağlayıcı bir ceza ile mahkûm olanların,

ç) Taksirli suçlar nedeniyle altı ay veya daha fazla süre ile hürriyeti bağlayıcı bir cezaya mahkûm olanların,

d) Disiplin mahkemeleri veya en az iki disiplin amirinden disiplin cezası aldığı tarihten geriye doğru son bir yıl içerisinde toplam otuz günden daha fazla hürriyeti bağlayıcı disiplin cezası alanların,

e) Yabancı uyruklu kişilerle evlenenlerden; bu evlilikleri, ilgili yönetmelikte belirtilen esaslar dahilinde Genelkurmay Başkanlığı tarafından uygun görülmeyenlerin,

f) Çeşitli nedenlerle Türk vatandaşlığını kaybedenlerin veya Türk vatandaşlığından çıkartılanların, Sözleşmeleri feshedilmek suretiyle Türk Silâhlı Kuvvetleri ile ilişkileri kesilir.

Her ne sebeple olursa olsun, sözleşmesi feshedilerek Türk Silâhlı Kuvvetleri ile ilişkisi kesilen uzman erbaşlar, tekrar Türk Silâhlı Kuvvetlerine alınmazlar.

Kıyafet ve zati tabanca

Madde 13 - Uzman erbaşların kıyafetleri, Kıyafet karnamesinde gösterilir.

(Ek:27/7/1993-KHK-489/6 md.) Uzman erbaşlar ilk sözleşmelerini müteakip bedeli karşılığında zati tabanca edinebilirler ve görevli olmadıkları zamanlarda da resmi veya sivil elbise ile zati tabancalarını göze görünmeyecek bir şekilde taşıyabilirler. En az 10 yıl görev yapıp Türk Silâhlı Kuvvetlerinden ayrılanlara, istifa veya istifa etmiş sayılmak suretiyle Türk Silâhlı Kuvvetlerinden ayrılan subay ve astsubaylar gibi; emeklilik durumunda ise, emekli subay ve astsubaylar gibi silah taşıma ruhsatı verilir.

(Ek İkinci Fıkra:10.2.2004-5085/8 md.) Uzman erbaşlar ilk sözleşmelerini müteakip bedeli karşılığında zati tabanca edinebilirler ve görevli olmadıkları zamanlarda da resmî veya sivil elbise ile zati tabancalarını göze görünmeyecek bir şekilde taşıyabilirler. En az on yıl görev yapıp Türk Silâhlı Kuvvetlerinden ayrılanlara, istifa veya istifa etmiş sayılmak suretiyle Türk Silâhlı Kuvvetlerinden ayrılan subay ve astsubaylar gibi; emeklilik durumunda ise, emekli subay ve astsubaylar gibi silah taşıma ruhsatı verilir.

Çalışma Saatleri ve İkamet

Madde 14 - Uzman erbaşlardan isteyenler Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun bu konudaki hükümleri saklı kalmak şartıyla, gece evlerine gidebilirler (Nöbetçi olanlar hariç). Gece kışlada veya gemide kalmayı kabul edenler yetkili amirin izni olmadan kışladan veya gemiden ayrılamazlar. Bunlar mümkün olduğu kadar erbaş ve erlerden ayrı olarak tahsis edilecek yerlerde yatırılırlar. Evlerine gidenler subay ve astsubay servislerinden istifade ederek mesai başlangıcında görevleri başında bulunurlar.

Astsubaylığa geçirilme

Madde 15 - **(Değişik:28.5.2003-4861/13 md.)** Uzman erbaşların astsubaylığa geçirilmesi ile ilgili usul, esas ve şartlar aşağıda belirtilmiştir:

a) Bu bentteki şartları sağlayan uzman erbaşlardan, kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı veya Sahil Güvenlik Komutanlığının ihtiyaç duyacağı miktar kadarı, astsubay çavuşluğa nasbedilirler.

1) Kendi nam ve hesabına Genelkurmay Başkanlığı tarafından tespit edilecek fakülte, yüksek okul veya meslek yüksek okullarından mezun olmak,

2) Muvazzaf astsubay olmaya istekli olmak,

3) **(Değişik:11.6.2008-5768/5 md.)** Başvuru tarihinde 4 üncü hizmet yılını tamamlamış, 8 inci hizmet yılını bitirmemiş olmak,

4) Yönetmelikte öngörülen sınavlarda başarılı olmak,

5) 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununda ve bu Kanuna göre yürürlüğe konulacak yönetmelikte belirtilen; ceza durumuna, sicil notuna, kişisel ve ahlâkî niteliklere, disiplin durumuna, görevdeki başarısına, sağlık durumuna, meslekî yeterliliğe ve sahip olması gereken diğer niteliklere ilişkin şartları sağlamak,

6) Tâbi tutulacakları temel askerlik eğitiminde başarılı olmak.

b) Bu bentteki şartları sağlayan uzman erbaşlardan; kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı veya Sahil Güvenlik Komutanlığının ihtiyaç duyacağı miktar kadarı, astsubay meslek yüksek okullarında verilecek öğrenim ve eğitimi müteakip astsubay çavuşluğa nasbedilirler.

1) Astsubay meslek yüksek okullarının bağlı olduğu kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı veya Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından belirlenen ve Genelkurmay Başkanlığı tarafından onaylanan sivil lise veya dengi okullardan mezun olmak,

2) Uzman erbaş olarak en az bir yıl hizmet etmek,

3) Sözleşme süresi içinde müracaatta bulunmak,

4) Astsubay meslek yüksek okulu giriş sınavına başvuru tarihinde 26 yaşından gün almamış olmak,

5) Astsubay meslek yüksek okulu giriş sınavında başarılı olmak,

6) 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununda, 4752 sayılı Astsubay Meslek Yüksek Okulları Kanununda ve bu kanunlara dayanılarak yürürlüğe konulacak yönetmeliklerde belirtilen; ceza

durumuna, sicil notuna, kişisel ve ahlâkî niteliklere, disiplin durumuna, görevdeki başarısına, sağlık durumuna, meslekî yeterliliğe ve sahip olması gereken diğer niteliklere ilişkin şartları sağlamak.

Yukarıdaki fıkra hükümlerine göre; astsubay nasbedilecekler, astsubay meslek yüksek okullarındaki öğrenim ve eğitimin süre ve şekilleri bakımından, 4752 sayılı Astsubay Meslek Yüksek Okulları Kanununa tâbi tutulurlar; astsubay nasbedilmek üzere temel askerlik eğitime tâbi tutulacakların temel askerlik eğitimi esnasındaki öğrenim ve eğitim süre ve şekilleri, bu konuda yürürlüğe konulacak yönetmelikte belirtilir. Uzman erbaşlardan astsubay nasbedileceklerin astsubay meslek yüksek okullarında veya tâbi tutulacakları temel askerlik eğitimi esnasındaki öğrenim ve eğitimlerinde, özlük hakları yönünden uzman erbaşlık statüleri devam eder, evli ve nişanlı olmama durumu ile öğrenime ara vermeme şartı aranmaz. Bunların astsubay meslek yüksek okullarında yatılı olarak öğrenim görmeleri ile ilgili hususlar yönetmelikte düzenlenir. Bunlara okul ve temel askerlik eğitimi süresince 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun 143 üncü maddesinde belirtilen öğrenci harçlıkları ödenmez. Bu süre içinde Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı iştirakçilikleri rütbe, derece ve kademelerine göre emsalleri gibi devam eder.

Astsubay meslek yüksek okullarında veya tâbi tutulacakları temel askerlik eğitiminde başarılı olamayanlar ile kendi isteği ile ayrılanlardan, istekli olan ve uzman erbaş olmak için gerekli olan şartları kaybetmemiş olanlar, bu Kanun hükümlerine göre uzman erbaş olarak hizmete devam ettirilirlir.

(Değişik Dördüncü Fıkra:10.2.2004-5085/9 md.) Bu madde hükümlerine göre uzman erbaşlardan astsubaylığa geçirilenler, 27.7.1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu hükümlerine tâbi olurlar. Bunların mecburi hizmet süresi, ilk sözleşmelerinin onaylandığı tarihten itibaren onbeş yıldır. Bu personelin uzman erbaşlıkta geçen hizmet süreleri astsubay rütbe bekleme süresinden sayılmaz.

Özlük hakları

Madde 16- (Değişik:10.2.2004-5085/10 md.) Uzman erbaşlara, göreve başlamış olmak kaydıyla sözleşmenin onaylandığı tarihten geçerli olarak Kanuna ekli Ek-1 sayılı aylık gösterge tablosu üzerinden aylık verilir. Uzman çavuşlar 10 uncu derecenin birinci kademesinden; uzman onbaşlar ise, 11 inci derecenin birinci kademesinden giriş yaparlar. Uzman onbaşlıktan uzman çavuşluğa terfi edenlerin intibakları, buldukları derece ve kademenin bir üst derecesinin aynı kademesine yapılır. Uzman erbaşlara; yan ödemeleri, Silâhlı Kuvvetler hizmet tazminatı, aile yardımı ödeneği, doğum yardımı ödeneği, ölüm yardımı ödeneği ve yakacak yardımı 27.7.1967 tarihli ve 926 sayılı Kanun esaslarına göre, tayın bedeli 22.6.1978 tarihli ve 2155 sayılı Kanun esaslarına göre ödenir. Uzman erbaşlardan uçuş, paraşüt, denizaltı, dalgıç ve kurbağa adam hizmetlerinde görevlendirilenlere Silâhlı Kuvvetler hizmet tazminatına ilâve olarak, bu hizmetlerde görevlendirilen ve aynı uçuş, dalış ve atlayış hizmet süresinde bulunan astsubaylara 28.2.1982 tarihli ve 2629 sayılı Kanun esaslarına göre hizmet yılları itibarıyla ödenen uçuş, dalış ve atlayış tazminatlarının % 30'u tutarında aylık uçuş, dalış ve atlayış tazminatı ayrıca ödenir. Uzman erbaşlar mevcut hükümler dahilinde, Millî Savunma Bakanlığına, Jandarma Genel Komutanlığına ve Sahil Güvenlik Komutanlığına ait konutlardan, kiralama sisteminden ve lojman tazminatından da istifade ederler. Tutuklanan, firar veya izin tecavüzünde bulunan ve cezası infaz edilmekte olan uzman erbaşların aylık, ödenek ve tazminatları hakkında 926 sayılı Kanunun 65 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Kendi kusurları olmaksızın hizmet sürelerinin uzatılmaması sebebiyle veya sözleşme süresini bitirip ayrılanlardan; hizmet süresi beş yılı geçmeyenlere, ayrıldıkları tarihte almakta oldukları net maaşları tutarının (375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 28 inci maddesinde belirtilen ek tazminatlar ile 14.7.1964 tarihli ve 500 sayılı Kanuna göre ödenen tazminat ve lojman tazminatı ile yabancı dil tazminatı hariç) iki katının toplam hizmet yılı ile çarpımından bulunacak miktarda ikramiye verilir. Hizmet süresi beş yılı geçenlere ise beş yıllık hizmetleri için yukarıdaki esasa göre hesaplanacak tutara; ayrıldıkları tarihte almakta oldukları net maaşları tutarının (375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 28 inci maddesinde belirtilen ek tazminatlar ile 500 sayılı Kanuna göre ödenen tazminat ve lojman tazminatı ile yabancı dil tazminatı hariç), beş yıldan fazla olan hizmet yılı toplamı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın ayrıca ilâve edilmesi suretiyle tespit edilecek miktarda ikramiye verilir. Ancak, uzman erbaşlara ödenecek ikramiye, hiçbir suretle ayrıldıkları tarihte almakta oldukları ikramiye ödenmesine esas net maaşlarının yirmi katını geçemez. İkramiyelerden; damga vergisi hariç, vergi kesilmez. Emeklilik hakkı kazanan uzman erbaşlara bu ikramiye ödenmez ve bunlar hakkında, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu hükümleri uygulanır.

Yabancı uyruklu kişilerle evlenenlerden; bu evlilikleri, Yabancı Uyruklu Kişilerle Evlenen Subay ve Astsubaylar Hakkında Yönetmelikte belirtilen esaslar dahilinde Genelkurmay Başkanlığı tarafından uygun görülmeyenlerin, çeşitli nedenlerle Türk vatandaşlığını kaybedenlerin veya Türk vatandaşlığından çıkartılanların veya disiplinsizlik ve ahlâkî nedenlerle sonradan Silâhlı Kuvvetlerde

kalması uygun görülmeyenlerin sözleşmeleri fesh edilir ve bunlara ikramiye ödenmez. Astsubay nasbedilenlere de ikramiye verilmez. Sağlık, vefat, istihdam edildiği kuvvet komutanlığı veya sınıfının değiştirilmesi yahut bulunduğu kadronun kaldırılması durumunda bir yılı tamamlamadan ayrılanlara, bir yıl içinde alması gereken ikramiye tutarı, oniki aya eşit olarak bölünmek suretiyle hizmet ettiği her aya isabet eden miktarda ödeme yapılır.

(Değişik Dördüncü Fıkra:11.6.2008-5768/6 md.) Asgari dört yıl fiili hizmetlerini, komando birliklerinde komando olarak veya kadro görev yeri sadece yüzer birliklerde bulunan sınıflarda tamamlamış olan uzman erbaşlar ile uzman erbaşların istihdam edildiği kadro görev yerinin herhangi bir nedenle kaldırılması veya bu kadrolarda uzman erbaş istihdam edilmesine gerek kalmaması durumlarında uzman erbaşlar, kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı veya Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından, ihtisas sahibi olduğu diğer birliklerdeki boş olan uzman erbaş kadro görev yerlerine atanabilirler veya başka bir sınıfta istihdam edilebilirler. Bu durumda olan uzman erbaşların ilgili kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının görüşleri alındıktan sonra Genelkurmay Başkanlığı tarafından kuvvetleri değiştirilebilir. Bu fıkra uyarınca, atanan, kuvvet veya sınıf değişikliği işlemine tâbi tutulan uzman erbaşlar, sözleşmenin feshini isteyebilirler. Bu şekilde sözleşmenin feshini isteyen uzman erbaşların istekleri kabul edilir ve bunlara bu Kanun esaslarına göre tahakkuk edecek ikramiye ödenir.

Uzman erbaşlıktan ayrılanlardan kamu kurum ve kuruluşlarına memur veya sözleşmeli personel olarak atananlar ile iş kanunlarına tâbi olarak çalışanların emekli olmaları durumunda; 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun ek 20 nci maddesi uyarınca ödenecek emekli ikramiyesi veya iş kanunlarına göre ödenecek kıdem tazminatının hesabında, bu maddeye göre ödenen ikramiyede esas alınan hizmet süreleri dikkate alınmaz.

(Ek Fıkra:11.6.2008-5768/6 md.) Görevde iken işledikleri ve 12 nci maddenin dördüncü fıkrasının (b), (c), (ç) ve (d) bentlerinde belirtilen hususlar nedeniyle haklarında dava açılan ancak, yargılama sırasında sözleşme süresinin bitmesi nedeniyle kendi istekleri ile ayrılan uzman erbaşlara, yargılama sonuçlanıp kesinlik kazanıncaya kadar ikramiye ödemesi yapılmaz. Yargılama sonucunda beraat edenlere hak ettikleri ikramiye ödenir. Yargılama sonucunda anılan bentlerde belirtilen şekillerde mahkûm olanlara ise ikramiye ödemesi yapılmaz.

Vefat eden uzman erbaşların dul ve yetimlerine Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı tarafından aylık bağlanamaması durumunda, bu Kanun esaslarına göre hesaplanacak ikramiye kanunî mirasçılara aynen ödenir.

Fiili hizmet süresi zammı

Madde 17- Uzman erbaşlar,5434 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin (a) fıkrasında belirtilen fiili hizmet süresi zammından yararlanırlar.

Atama, geçici görev ve harcırah

Madde 18- **(Madde Başlığıyla Birlikte Değişik:10.2.2004-5085/11 md.)** Uzman erbaşlar, sözleşme süreleri içinde değişik bölge ve garnizonlara Türk Silâhlı Kuvvetlerinin hizmet ihtiyacı esas alınmak suretiyle atanma ve yer değiştirme işlemlerine tâbi tutulurlar veya kurs dahil geçici görevle görevlendirilirler. Bu şekilde atanan veya geçici görevle görevlendirilenlere ve ayrıca terhislerinden sonra uzman erbaş olarak atananlarla kendi kusurları olmaksızın hizmet sürelerinin bitiminde ayrılanlara 6245 sayılı Kanun ve Bütçe Kanunu esaslarına göre harcırah verilir.

Yönetmelik

Madde 19 - Personelde aranacak nitelikler, müracaat şekli ve zamanı, müracaatın kabul edilmesi, sözleşmenin yapılması ve feshedilmesi sebepleri, verilecek sicilin şekil ve usulleri görevde başarısız olma ve kendilerinden istifade edilememe halleri ve bunlara yapılacak işlem şekli, sözleşmenin uzatılmasında uygulanacak esaslar, uzman onbaşlıların uzman çavuş olabilmeleri için gerekli şartlar, astsubay sınıfına geçirilecekler için uygulanacak esaslar, astlık üstlük münasebetleri ile bu hususlardaki işlem şekli ve ilgili diğer hususlar kanunun yürürlüğe girmesini takip eden 6 ay içerisinde Milli Savunma Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığınca müştereken çıkarılacak bir yönetmelikte gösterilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan hükümler

Madde 20 - 6320 sayılı Çavuş ve Uzman Çavuş Kanununun uzman çavuşlarla ilgili hükümleri, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun Ek - 2 nci maddesinin uzman çavuşlarla ilgili hükümleri ile Ek-IX sayılı cetvelin uzman çavuşlar için aylık gösterge tablosu yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 21 - 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu, 2155 sayılı Bazı Kamu Personeline Tayin Bedeli Veril-mesi Hakkında Kanun, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu, 2629 sayılı Uçuş, Paraşüt, Denizaltı, Dalgıç ve Kurbağa Adam Hizmetleri Tazminat Kanunu ve diğer kanunlardaki uzman çavuş tabiri uzman erbaş olarak değiştirilmiştir.

Ek Madde 1- **Değişik:10.2.2004-5085/13 md.)** Genelkurmay Başkanlığı tarafından ihtiyaç duyulacak, özel ihtisası gerektiren sınıf, branş ve ihtisaslarda ilköğretim okulu mezunlarından çok üstün başarı belgesi alanlar, kuvvet komutanları, Jandarma Genel Komutanı veya Sahil Güvenlik Komutanının kararları ile uzman erbaş olarak alınabilirler. Bunların uzman çavuşluğa yükselmelerinde lise mezunu olma şartı aranmaz.

Geçici Madde 1- (**Ek:28.5.2003-4861/14 md.)** Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte uzman erbaş olarak en az bir yıl hizmet etmiş olan ve aşağıda belirtilen şartları sağlayan uzman erbaşlardan; kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı veya Sahil Güvenlik Komutanlığının ihtiyaç duyacağı miktar kadarı astsubay çavuşluğa nasbedilirler.

- a) Kendi nam ve hesabına Genelkurmay Başkanlığı tarafından tespit edilecek en az lise veya dengi okulları bitirmek,
- b) Muvazzaf astsubay olmaya istekli olmak,
- c) Başvuru tarihinde 28 yaşından gün almamış olmak,
- d) Yönetmelikte belirtilecek sınavlarda başarılı olmak,
- e) 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda ve bu Kanuna göre yürürlüğe konulacak yönetmelikte belirtilen; ceza durumuna, sicil notuna, kişisel ve ahlâkî niteliklere, disiplin durumuna, görevdeki başarısına, sağlık durumuna, meslekî yeterliliğe ve sahip olması gereken diğer niteliklere ilişkin şartları sağlamak,
- f) Tâbi tutulacakları temel askerlik eğitiminde başarılı olmak.

Yürürlük

Madde 22 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 23 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

18/3/1986 TARİHLİ VE 3269 SAYILI ANA KANUNA İŞLENEMEYEN GEÇİCİ MADDELER

1) 27/7/1993 tarihli ve 489 sayılı KHK'nin geçici maddesi:

Geçici Madde- Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten önce uzman erbaşlığa müracaat edenlerden,müracaat ettikleri tarihte terhislerinin üzerinden 3 yıldan fazla süre geçmemiş olanların müracaatları kabul edilir ve işlemleri bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren başlatılır.

Geçici Madde- 6320 sayılı Kanuna göre uzman çavuş olarak istihdam edilenler bu Kanun hükümlerine tabi olurlar.

2) 10/2/2004 tarihli ve 5085 sayılı Kanunun geçici maddeleri :

Geçici Madde 1- Bu Kanunun yürürlüğe konulduğu tarihten önce, sözleşmesi sağlık nedeniyle feshedilip de, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa göre malûllük aylığına hak kazanamayan uzman erbaşlardan sözleşmenin feshine neden olan sıhî arızalarının tedavisine halen devam edilenlere, bu Kanunun yürürlüğe konulduğu tarihi takip eden aybaşından itibaren oniki ayı geçmemek üzere tedavi sürelerinin sonuna kadar görevdeki emsallerinin almış oldukları net maaşların (375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 28 inci maddesinde belirtilen ek tazminatlar ile 500 sayılı Kanuna göre ödenen tazminat ve lojman tazminatı ile yabancı dil tazminatı hariç) 2/3'ü, her ay sağlık yardımı olarak kurumlarınca ödenir. Bu ödemeden hiçbir kesinti yapılmaz.

Geçici Madde 2- Bu Kanunun yürürlüğe konulduğu tarihten önce 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa ekli EK-IX sayılı cetvele göre aylık almakta olan uzman erbaşlar; hizmete giriş derece ve kademeleri esas alınarak, başarılı olarak hizmet ettikleri her yıl için bir kademe ve her üç yıl için de bir derece verilmek suretiyle bu Kanunla 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanununa eklenen EK-1 sayılı aylık gösterge tablosuna intibak ettirililer. Uzman onbaşılıktan uzman çavuşluğa terfi etmiş olanların intibaklarında, ayrıca 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanununun bu Kanunla değişik 16 ncı

maddesinin birinci fıkrasındaki intibak hükmü esas alınır. 22.9.1991 tarihli ve 459 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre bir üst dereceye yükseltme uygulamasından istifade edenlerin bu hakları intibaklarında ayrıca dikkate alınır.

Yukarıdaki fıkra gereğince yapılacak intibaklarda geçmişe yönelik maaş ve maaş farkı ödenmez.

Geçici Madde 3- Bu Kanunun yürürlüğe konulduğu tarihte, mevcut sözleşmesi gereği istihdamına devam edilenlerden, kendi kusurları olmaksızın hizmet sürelerinin uzatılmaması sebebiyle veya sözleşme süresini bitirip ayrılanların alacakları ikramiyenin hesabında, sona erdirilen sözleşmenin başlangıç tarihindeki mevzuat hükümleri uygulanır. Bu Kanunun yürürlüğe konulduğu tarihten sonra, sözleşmesi yenilenenlerin ikramiye hesabında ise, 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanununun bu Kanunla değişik 16 ncı maddesindeki esaslar dikkate alınır.

Geçici Madde 4- Bu Kanunun yürürlüğe konulduğu tarihten önce 3269 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrası hükümlerinden yararlandırılanların bu hakları saklıdır.

Geçici Madde 5- Bu Kanunun yürürlüğe konulduğu tarihten önce vefat, bir yıl içerisinde Kanunda belirtilen süreden daha fazla hava değişimi süresini geçirme, bulunduğu kadronun kaldırılması, istihdam edildiği kadronun sağlık niteliğini kaybetme nedenleriyle Türk Silâhlı Kuvvetleri ile ilişkileri kesilen uzman erbaşlar ve bunların bakmakla yükümlü oldukları aile fertlerinin, kamu kurum ve kuruluşlarının veya sosyal güvenlik kurumlarının sağlık hizmetlerinden yararlanmamak kaydıyla, Türk Silâhlı Kuvvetlerinde uzman erbaş olarak hizmet edilen süre kadar ve on yılı geçmemek üzere askerî hastahanelerde muayene ve tedavileri ücretsiz olarak yapılır. Bunlardan, sonradan kamu kurum ve kuruluşları ile sosyal güvenlik kurumlarının sağlık hizmetlerinden yararlanma durumuna girenler, bu hakları mevcut olduğu sürece bu maddeye göre askerî hastahanelerden yararlanamazlar.

EK-1 SAYILI CETVEL
UZMAN ERBAŞLAR İÇİN AYLIK GÖSTERGE TABLOSU
(Ek:10.2.2004-5085/14 md.)

Dereceler	Kademeler								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
3	1020	1065	1110	1155	1210	1265	1320	1380	---
4	915	950	985	1020	1065	1110	1155	1210	1265
5	835	865	895	915	950	985	1020	1065	1110
6	760	785	810	835	865	895	915	950	985
7	705	720	740	760	785	810	835	865	895
8	660	675	690	705	720	740	760	785	810
9	620	630	645	660	675	690	705	720	740
10	590	600	610	620	630	645	660	675	690
11	560	570	580	590	600	610	620	630	645